Sesam, open u! en andere verhalen

Toneellezen op school en thuis

HANDLEIDING VOOR DE LEERKRACHT

Doet u aan schoolbreed lezen met extra aandacht voor kinderen met leesproblemen? Of werkt u met dyslectische kinderen? Dan is *Sesam, open u! en andere verhalen* iets voor u: een bundel met toneelverhalen met weinig rollen, dus geschikt voor school en thuis.

Toneellezen, leuk!

Toneellezen is een leuke vorm van samenlezen. De lezers kruipen in de rol van een personage en lezen de teksten hardop voor. Ze voeren eigenlijk samen een toneelstukje op, maar dan met de tekst in de hand.

Groep 5 t/m 7

De verhalen zijn geschikt voor groep 5 tot en met 7. Ze zijn technisch eenvoudig en inhoudelijk uitdagend, zeker als de kinderen hun rol met vuur willen vervullen. De verhalen zijn met groot succes uitgeprobeerd op een aantal scholen en centra voor dyslexiebehandeling van Cedin en E-vizier.

Bewezen effect

De resultaten van het onderzoek *Mag ik meedoen? Theaterlezen voor leerlingen met leesproblemen* (Hanneke Stapel-Vleems, Zwolle, 2010) tonen aan dat oefenen met de leesvorm toneellezen, geïntegreerd met de didactische principes van Ralfi, een positief effect heeft op het technisch leesniveau, de fluency en de leesmotivatie van leerlingen met leesproblemen. Zie het weekschema met de verschillen en overeenkomsten Ralfilezen en toneellezen op de site van Jules Plus.

Werkwijze

De kinderen kiezen samen een verhaal en gebruiken een print van de pdf die op de CD-rom staat. Ieder kind leest de tekst en kijkt welke rol hem of haar het leukst lijkt. Laat daarbij Toneellezen, hoe doe je dat op het digibord zien. Met elkaar verdelen ze de rollen en bepalen ze welke spullen ze willen gebruiken (kleding, decor, attributen, geluiden) en wie daarvoor zorgt. Daarna lezen ze in twee- of drietallen hun

eigen tekst een aantal keren hardop en helpen ze elkaar met de melodie (hoog en laag), de dynamiek (hard en zacht), het tempo (snel en langzaam en gebruik van pauzes), de gezichtsexpressie en de lichaamshouding. Hierbij kunnen ze eventueel opnames maken en met elkaar kijken wat er nog verbeterd kan worden. Dan zijn ze klaar voor een generale repetitie met zijn allen en natuurlijk de opvoering voor publiek (andere kinderen, ouders). Succes verzekerd!

Op school en thuis

Toneellezen kan altijd ingezet worden: bij de leesles als variant op het Ralfi-lezen voor zwakke lezers of dyslectische lezers, maar ook als leuke werkvorm tussendoor ter ontspanning. De verhalen in *Sesam, open u!* hebben weinig rollen en zijn daarom ook heel geschikt voor thuis. Het kind kiest een verhaal en schakelt thuis ouders, broertjes en zusjes, vriendjes en vriendinnetjes, de oppas, opa's en oma's in.

Thuis oefenen loont

Uit ervaringen van dyslexiebegeleiders blijkt dat de kinderen die thuis oefenen, op school met verve hun rol durven te spelen. Soms nemen deze kinderen zelfs de regie op zich en ervaren ze dat ze iets te bieden hebben als het gaat om het lezen en beleven van teksten - juist omdat ze thuis extra hebben geoefend. De kinderen kunnen tijdens de extra leesondersteuning die ze krijgen alvast een rol kiezen. Met de ouders wordt overlegd hoe ze hun kind thuis kunnen ondersteunen. Na een week dagelijks oefenen is het resultaat al merkbaar: een toenemende vloeiendheid, meer melodie en dynamiek. Dan kan een kind in de klas bij toneellezen opeens succesvol een rol vervullen. Andersom kan natuurlijk ook: bereid het verhaal en de werkwijze op school voor en vraag later hoe het lezen thuis is gegaan. Dan kan het kind thuis excelleren met lezen.

In de klas van Everdien van der Laan op CBS Holk heeft de dyslexiebehandelaar van Jente een week van te voren alvast met hem een verhaal gekozen. De behandelaar las het verhaal voor en liet hem twee rollen kiezen volgens de aanpak uit het schema (op de website van Meer Taal en Jules Plus). Na de instructie aan zijn ouders heeft Jente thuis de hele week geoefend. Hij las de door hem gekozen rollen en zijn moeder de andere. Aan het eind van de week koos hij welke rol hij op zich wilde nemen, als er in de klas met andere kinderen geoefend zou worden. Toen hij bij de aankondiging van de nieuwe leesactiviteit in de klas merkte dat hij een voorsprong had op zijn klasgenoten, groeide zijn zelfvertrouwen zodanig dat hij de leiding nam en de andere kinderen wegwijs maakte in de rollen. Het optreden voor de groep was voor Jente een bijzonder motiverende leeservaring.

Uit: MeerTaal, jaargang 2, nummer 1

---

www.eduforce.nl
www.julesplus.nl

EDUFORCE educatieve uitgeverij

Jules Plus verhalen voor kinderen